

FOAIA POPORULUI

Apare în fie care Duminică

Cea mai veche foale politică-poporală înființată la anul 1892 de partidul național român

Sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI

Pe un an	Lei 20.-
Pe o jumătate de an	Lei 10.-
Pe un pătrar de an	Lei 5.-
Prețul unui exemplar	Lei -50

Redacția și Administrația:

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 12.
(lângă poștă)

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: »Foia Poporului«.

INSERATE

se primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(strada Măcelarilor Nr. 12).Un șir peștit primădată 1 leu, a doua-oară
80 bani, a treia-oară 70 bani.

Partidul național român către națiunea română.

Guvernul condus de fruntașii partidului național a căzut. Primul parlament al României, ales prin votul obștesc a fost dizolvat și alegătorii sunt chemați din nou ca să se rostească.

Partidul național român se înfățișează alegătorilor cu fruntea ridicată, ca să le dea socoteală de ceea ce a făcut.

Încă înainte de alegeri, în cursul anului trecut, partidul național a înfăptuit dorința veche de zeci de ani de zile, a poporului român din Transilvania, Banat și părțile ungurene de a da pământ sătenilor și votul obștesc tuturor bărbatilor vrâstnici.

Reforma agrară și votul obștesc sunt și rămân meritul acestui partid, care de 70 de ani intrupează gândurile poporului românesc.

Ajuns în parlamentul din București, Partidul național a înțeles că menirea lui cea mai înaltă este de a desăvârși unirea noastră cu Patria-mumă și de a lucra din răspuneri pentru democratizarea vieții publice în România nouă, asigurându-i liniștea și hofarele în afară.

După cum în vechea Ungarie partidul nostru a fost în fruntea tuturor naționalităților și partidelor, cari luptau pentru zdrobirea jugului de felurită nedreptate ungurească, tot astfel în țara nouă și întregită partidul național a venit să reprezinte cu aceeași tărie conștiința națională românească și având mai presus de toate în grijă sa interesele maselor populate dela sate.

La guvernul țării, dând mâna cu partidele democratice din parlament, patru luni am luptat luptă dreaptă și cinstită, pentruca să îndrumăm țara pe calea rânduiei noi și bună. Cândul nostru a fost statornica grijă de a încheia alcătuirea noului Stat românesc în toate încheieturile sale și de a face ca poporul dela sate: talpa țării, să fie împărtășită de o soartă tot mai bună, de un trai tot mai îndestulat, de tot mai multe libertăți și drepturi pe pământul țării unită, puternică și fericită.

Românii din Transilvania și părțile ungurene au fost scăpați de robia ungurească prin voința lor și prin jertfe uriașe

de sânge ale fraților noștri din Regat; voiam, ca prin munca noastră cinstită și democratică, Românii din Transilvania, Banat și părțile ungurene să-i arate mulțumirea, desrobind și ei la rândul lor pe țaranul din vechiul Regat, din robie, sărăcie, înapoiere și lipsă de lumină.

Lucrarea binecuvântată a partidului național la guvernarea țării a fost însă zădărnicită. Fără vre-o vină din partea acestui partid, guvernul din care dânsul făcea partea conducătoare, a fost demisionat și parlamentul dizolvat.

Putem să arătăm că în scurta noastră cărmuire, parlamentul și guvernul conduși de fruntașii acestui partid, au săvârșit lucruri vrednice de mândria noastră.

Într-o clipă de grea încercătură, guvernul prezidat de dl dr. Vaida-Voevod a făcut cel mai mare gest de curaj, iscălinind tratatul de pace cu Aliații, care ne-a scăpat de nenorocirea unei politici de dușmăne cu marile puteri ale Americii, Franței, Angliei și Italiei. Fără jertfa nobilă a guvernului Vaida-Voevod, țara noastră s'ar sbate și astăzi între război, foamete, lipsă cumplită în prada nesiguranței, și fără altă nădejde, decât umilirea cumplită a unei pocăinți întârziate.

În luptă grea cu dușmanii noștri de veacuri: Ungurii și Rușii, primul-ministru, dl Alexandru Vaida-Voevod a risipit uneltile ungurești ale Contelui Apponyi la Paris și la Londra și și-a încununat fruntea cu slava neperitoare a unor fapte istorice: El, ardelanul, a smuls Aliaților la Londra desrobirea definitivă a fraților noștri din Basarabia de sub cnutul rusesc și era pe pragul de a încheia și cu Ungaria pacea dreaptă și atât de mult dorită.

Lucrarea parlamentului a fost întârziată, căci guvernul nu a găsit nici un proiect (plan) de lege pregătit. În timp scurt a alcătuit un șir întreg de planuri, sau proiecte de legi, cari în parte au și fost votate și ridicate la putere de lege, iar în parte slujesc ca temelie la lucrarea noului guvern de astăzi. Între aceste legi și proiecte amintim pe cele pentru împroprietărirea sătenilor în Basarabia, Transilvania, Banat, în vechiul Regat și în Bucovina: Legea nouă a dreptului de vot

universal pentru țara întreagă, legea desființării Consiliului Dirigent, legea jandarilor, legea chirii, care apără pe micii chiriași dela orașe, legea universităților, legea atât de însemnată a despăgubirilor de război, legea împrumutului național, care să scape țara de faliment, legea pentru înfrânarea speculei, legea contra îmbogățirilor de război, birul pe lux și pe averile mari, darea progresivă pe venit și multe alte legi de cea mai mare însemnatate.

Numai căderea guvernului și dizolvarea parlamentului au împiedecat ca aceste proiecte (planuri) de legi gata lucrate, să ajungă legi votate și consfințite, cu iscălitura Majestății Sale Regelui.

Nicăieri în țara nouă, alegerile comunale nu au avut loc afară de Transilvania, Banat, Crișana, Sătmăr și Maramurăș. Meritul acestui lucru este tot al partidului național român.

Departe de a fi stearpă, lucrarea de patru luni a guvernului și a parlamentului a dat deci roade bogate și foloase trainice pentru Țară și desmiat clevelirile vrășmașilor noștri.

În curând congresul partidului național se va întruni la Alba-Iulia. El va putea să asculte darea noastră de seamă, și să judece lucrarea partidului.

Noi însă în clipa în care nu mai avem parlament, ne îndreptăm glasul către alegătorii români din Transilvania, Banat și părțile ungurene. Ei nu vor uita că partidul național este purtătorul steagului de cinstă a luptei naționale dela 1848 încoace, vreme neîntreruptă de 72 de ani de zile. El a zdrobit jugul unguresc ce ne apăsa de o mie de ani, el a făcut unirea cu Patria-mumă și cele două adunări istorice de pe Câmpia Libertății, în 1848 și dela Alba-Iulia în 1913. Sunt două glorii ale acestei alcătuiri politice a poporului nostru din Transilvania și părțile ungurene.

Încă dela 1848 încoace întemeietorii lui au dovedit, că toate năzuințele noastre pleacă, nu dela o concepție politică provincială, ci dela marea idee a unității patriotice și urmăresc ca țintă finală strângerea tuturor românilor într'un singur stat național.

Un astfel de partid, care reprezintă calea celei mai glorioase lupte naționale și celei mai înaintate pretenții ale civilizațiunii, nu poate să piară. El are încă un mare rol de îndeplinit, în încheierea definitivă a unității naționale și democra-

tizarea țării. Strânși în jurul acestui partid, rânduri dese și solidare, vom apăra în viitor aceste idealuri scumpe poporului nostru și facem apel la alegători, să ne acorde și pe viitor încrederea lor nestrămutată în lupta pentru înfăptuirea programului nostru.

Partid de ordine și de tradiție, el vede în Coroana Română și Dinastia Română un simbol scump al unității naționale și o pavăză a tuturor aspirațiilor populare.

Trăiască Măiestatea Sa Regele Ferdinand I.

Trăiască Dinastia Română.

Trăiască România-Mare, nedespărjită și unită pe veci.

Trăiască Partidul național român.
București, Aprilie 1920.

Comitetul executiv al Partidului național român

Dr. Iuliu Maniu, preș.	Dr. Sever Dan, secretar
Dr. Gh. Adam	Dr. Vasile Lucaci
Ioan Agârbiceanu	Dr. Iancu Meșianu
Dr. Iosif Blaga	Dr. Sever Mică
Dr. Valer Brăniște	Dr. Valer Moldovan
Sever Bocu	Dr. Victor Moldovan
Dr. Romul Boilă	Dr. Gheorghe Moroianu
Dr. Lucian Borcea	Pătr. Ioan Moșă
Dr. Tiberiu Brediceanu	Ing. Eugen Munteanu
Dr. Vasile Chindriș	Dr. Voicu Nișescu
Dr. Liviu Cigăreanu	Dr. Aurel Nilvan
Dr. Iuliu Coroianu	Dr. Victor Onișor
Dr. Gheorghe Crișan	Ioan Pop
Dr. Victor Deleu	Dr. Ștefan C. Pop
Dr. Aurel Dobrescu	Gheorghe Pop
Dr. Gheorghe Gârda	Dr. Mihai Popovici
Vasile Golîș	Dr. Vasile Saftu
Dr. Emil Hăjegan	Dr. Coriolan Stere
Ioan Iosif	Ioan Teculescu
Dr. Gavrilă Jugu	Dr. Alex. Vaida-Voevod
Dr. Demetru Lascu	Dr. Aurel Văleanu
Dr. Aurel Lazar	Dr. Laurențiu Oanea.

Alteja Sa Prințul nostru Carol.

Ne spun poveștile în graiul lor fermecător că Feți-frumoși, feciori mândri de crai și împărași plecau peste țări și mări după apă vie, după smincele făcătoare de minuni, și le aduceau de unde era mai mare primejdia, de unde se băteau munții în capete de se cutremura pământul.

Tot asemenea a plecat și feciorul nostru de împărat, prințul Carol departe, departe în împărăția răsăritului, la sorbul pământului, prin Iaponia, țară bogată, să ne aducă înapoi vitejii furași de zmeii războiului furtunaț, să ne aducă feciorii înălțați în pustii Siberiei, iar din împărăția răsăritului să ne aducă smincele făcătoare de minuni, cari să ne întărească baierile vieții noastre de neam românesc, să întărească voința și să ne lumineze drumurile în viitor.

Da, din răsărit să ne aducă mașini, corăbii, și alte scule cu cari să ne ridicăm mai îngrabă și să ne înținem țara și neamul întregit. Din țările apusului anevoie le-am putea căpăta, doar le-a nimicit focul și furtuna războiului atât de îndelungat. Și gazetele englezești și franțuzești ne aduc știri îmbucurătoare despre călătoria și izbănzile Fătramosului nostru Carol. Prețutindenea e primit cu mare cinste și împărăția răsăritului ne va trimite odată cu vitejii noștri din Siberia și o mulțime de lucruri atât de trebuincioase pentru noi ca să ne fămăduim ranele pricinuite de războiu.

Dumnezeu să ni-l aducă pe Prințul nostru sănătos și plin de izbânzi în țară.

De ce nu s'au scos coroanele din circulație?

DI Aurel Vlad, fost șef al Resortului de finanțe și DI Ioan Lăpădat, fost secretar general, sunt recercați să dea lămuriri.

Articolul din numărul trecut asupra egalării coroanei cu leul român, a fost citit cu deosebit interes din partea multora, ceea ce reiese din mai multe scrisori primite la redacție. Spre orientare amintesc aici, că ne vom ocupa încă de aproape cu această însemnată chestiune, dela care atârână în mare parte bunăstarea românilor ardeleni.

În legătură cu scoaterea coroanelor din circulație am căutat în timpul din urmă să mă informez: De ce nu s'au scos până acum? Unde zace neajunsul în care ne aflăm? Fiindcă: orice român cu dragoste pentru înaintarea neamului și a țării — iar nu a singuraticelor persoane — trebuie să recunoască, că trăgănarea asta cu scoaterea coroanelor din circulație e în paguba Ardelenilor.

Asupra împrejurării, că de ce nu s'au scos până acum coroanele din circulație, sunt două păreri, una contrară celeilalte.

Frații noștri români din vechiul regat, — înțeleg pe unii conducători politici, — zic, că noi ardelenii suntem de vină, că n'am scos coroanele din circulație. Îndeosebi ar fi de vină Consiliul Dirigent, în sinul căruia ar fi fost persoane, cari au speculat lei cu coroanele. Dacă Consiliul Dirigent ar fi voit, putea scoate de mult coroanele, înlocuindu-le de pildă cu bani noi ardeleniști (în caz, că lei românești n'ar fi ajuns sau nu s'ar fi dat de loc).

O altă părere, îndeosebi a celor din jurul Consiliului Dirigent, este: Coroanele nu s'au putut delătura, fiindcă guvernul român dela București nu ne-a făcut înlesnirile necesare. Lor, fraților din vechiul regat, le convine se rămână cât de mult leul la 2 sau 3 coroane. Odată ziceau, că nu-i hârtie de tipărit bancnote, altădată că chestia coroanei e o problemă, care se va rezolva în legătură cu alte chestii, și așa mai departe.

Astfel stând lucrurile, se impune o lămurire din partea celorce au condus afacerile bănești ale țării în timpul din urmă. Aceștia sunt dl Dr. Aurel Vlad, care în sinul Consiliului Dirigent a condus Resortul de finanțe, mai pe urmă și Ministerul Finanțelor la București, iar dl Ioan Lăpădat a fost secretar general la Resortul finanțelor.

Acești doi domni sunt acum recercați, prin aceste rânduri, din partea mai multora, să răspundă la următoarele:

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25.

Comandamentul Trupelor din Transilvania ordonează, că

1. Vor fi considerați ca vinovați toți aceia, cari fără rea credință prin localități publice, în gări, trenuri, în restaurațiuni, pe străzi, vor vorbi sau vor discuta în orice chip știri, fie adevărate, fie închipuite sau își vor da păreri despre operațiunile de războiu, sau despre situația și mișcarea trupelor, precum și ceice vor

1. Când s'a pus coroana la 50 bani, prin ordinațiunea dela București, ce a făcut Resortul finanțelor? S'a protestat sau s'a cerut scoaterea coroanei din circulație?

2. De ce s'a început așa târziu stampilarea coroanelor? De ce nu s'au luat măsuri ca deodată cu stampilarea să se scoată coroana și din circulație?

3. Ce măsuri a cerut sau a luat Resortul finanțelor contra speculei cu lei și coroane? Drept e, că și persoane sus puse au făcut speculă?

4. Domnii susnumiți, că ardeleni, și chivernisitori a Resortului finanțelor vor fi cunoscând din destul neajunsurile și paguba ce o avem, în urma valorii atât de scăzute a coroanei. Cum își închipuiesc sanarea acestui rău?

Coroanele acestei gazete sunt deschise pentru oricine, care poate cu ceva contribui la rezolvarea acestei însemnate chestii. E vorba, ca masele încă să-și spună păsurile asupra pagubei ce o au.

În numărul trecut am cerut egalarea coroanei cu leul. La aceasta rămânem și cerem. Bine înțeles, pentru oameni de rând, cari au sume mici, agonisite în cinsle și din sudoarea muncii lor, iar nici decât pentru speculanți sau băncile mari, cari azi au poate milioane de coroane cumpărate cu 50 bani sau și mai jos până la 30 bani. Aceștia să fie datori a le schimba statului cum le-au cumpărat (plus ceva procente pentru schimb), altcum ei ar trage și mai grozave foloase prin egalarea coroanei cu leul.

Susțin: din ce se trăgănează mai mult rezolvarea cursului coroanei și a leului, pe teritoriul statului român, din ce ne vin pe cap mai multe rele. Scumpetea și specula crește, pungășiile de tot felul se înmulțesc, fiindcă mama la toate aceste rele este tocmai diferența de curs între leu și coroană.

Să se delătura odată acest rău! De ce nu se precizează în această materie guvernul dlui general Averescu? O duzină de proclamații, compuse numai din vorbe frumoase, nu fac atâta cât rezolvarea definitivă a acestei chestii, care, odată descurcată favorabil pentru Ardeal, va asigura pe vecie nemurirea numelui celui ce a deslegat-o.

Să auzim glasul foștilor conducători ai Resortului de finanțe, cum și cuvântul hotărâtor al dlui general Averescu!

Nic. Bratu.

critica poruncile date de autoritățile militare sau orice alte măsuri cu privire la armata română.

2. Ceice se vor face vinovați de una dintre poruncile de mai sus, se vor pedepsi de judecători militari cu închisoare până la un an și amendă până la 2 mii de lei.

Când însă faptele de mai sus se vor săvârși cu gând de spionaj sau trădare, pedepsele vor fi cu mult mai aspre, după legea de războiu.

Generalul Averescu

către poporul din Transilvania, Banat, Crișana, Maramurăș și Sătmar.

România întregită prin generoasa jertfă de sânge a soldaților săi, a făcut un pas înainte în opera de consolidare internă.

Guvernarea autonomă, cerută de Adunarea dela Alba-Iulia în mod provizoriu până la întrunirea Camerei constituate a încetat, pentru ca să înceapă strânsa încheiere a țărilor surori printr-o guvernare unică în tot cuprinsul nouilor hotare ale patriei.

În săvârșirea acestui pas, guvernul Regal a fost călăuzit de interesele superioare de Stat, cari se rezumă în aceea că, mai ales în împrejurările de față, numai o guvernare centrală, îndrumată în mod unitar, cumpănind interesele locale, dar având în vedere mai presus de toate interesele obștești, constituie o garanție sigură pentru viitoarea unificare interioară a țării, singura stavilă contra oricărei tendințe de particularism.

Guvernul are credința că sentimentul obștesc al poporului din ținuturile desrobite va primi cu bucurie această nouă consfințire a înfrățirii strigată cu atâta măreție din o sută de mii de piepturi românești la Alba-Iulia și care a răsunat atât de puternic în adâncul sufletului celui din vechiul Regat.

Prin încetarea guvernării autonome a Consiliului Dirigent, serviciile centrale din Cluj, puse sub conducerea și răspunderea guvernului și a ministerelor respective, își vor continua activitatea, rezolvind afacerile curente cari nu vor suferi stănenire.

O comisiune de unificare a fost instituită anume pentru a pregăti împreună cu guvernul pe seama viitoarei sesiuni parlamentare proiectele de legi chemate să dea o formulă de unitate în administrarea țării.

Șefii de servicii din Cluj cunoscători ai stării de lucru de acolo, împreună cu delegații speciali ai ministerelor respective din Regat, vor căuta sub conducerea unui președinte numit prin Decret-Regal să asigure buntul mers al administrațiunii, lichidând opera Consiliului Dirigent în sensul de a transpune treptat la Centru serviciile regionale. Această lichidare se va desfășura în mod normal, fără zguduiri, cum va cere necesitatea și cum o vor îngădui împrejurările.

Guvernul face cu acest prilej al începutului de contopire frățească un călduros apel la dragostea și la patriotizmul neamului nostru de peste munți.

Însuflețit de un spirit de ordine și de muncă, având ca program o concepție politică democratică, hotărât a înfăptui în mod cât mai grabnic și drept reforma agrară, preocupat de necesitățile poporului nostru, cumpănind cu bună voință cere-rile minorităților etnice ale patriei, guvernul va căuta să asigure pacea internă, să vindece rănilor sufletești ale războiului, să restabilească echilibrul economic al României întregite.

În această atmosferă de ordine și dreptate pentru toți, guvernul dorește să dea țării alegeri libere de orice presiuni

pentru întrunirea viitorului Parlament chemat să legifereze noua Constituție a României.

Și în această manifestare cetățenească, ca și în atâtea altele, se vor avea în vedere superioarele însușiri de rasă ale fraților noștri din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș.

Sufletul românizmului din vechiul Regat dimpreună cu guvernul Majestății Sale se îndreaptă spre dânsii astăzi cu aceeași sinceră iubire și același curat devotament, cu care la timpul său ostirea noastră a tras sabia în lupta de desrobire.

Președintele consiliului de miniștri și ministru de interne: **General Averescu.**

Ce spune mai sus dl general Averescu, sunt cuvinte ticluite tare frumos. Noi însă, cei dela această gazetă, care scriem pentru popor, n'avem nici în clin, nici în mănecă cu nimenea. De aceea cerem încă ceva, scuri și lămurit spus:

Să se scoată din circulație coroanele, dar la egal cu leul, domnule general! Că asta vine dela ceva Consiliu Dirigent, ori Comisie de lichidare din Cluj, ori deadreptul din București, pentru noi e tot una, vorba este, să se facă iute și bine, în in-

Răvaș politic.

Din Germania.

Știrile cari ne vin din Germania nu ne dau o icoană destul de limpede a stărilor de-acolo. Mișcările muncitorilor din ținuturile de către Franța, numite „Ruhr”, nu s'au ostit. Nemții au trimis trupe în acele părți pentru a înăbuși izbucnirile revoluționare. Francezii de altă parte nu văd cu ochi buni trupa germană înarmată până în dinți în apropierea graniței lor. Deacea președintele Millerand al Franței a și dat ordin ca trupele franceze să ocupe până la retragerea trupelor germane mai multe orașe din țara nemțească, ținându-le ca zălog pentru bună liniște.

Iată știrile cele mai nouă despre întâmplările din Germania:

— Trupele franceze au ocupat mai multe orașe germane, între cari se află și Frankfurt, Essen, Homburg.

— Generalul Foch a sosit săptămâna trecută în Frankfurt.

— Generalul francez Kollet, șeful misiunii interaliat de control din Berlin, a înmănat guvernului german o notă cerând imediată disolvare a trupelor așa numite „Einwohnerwehr”. Această formațiune este o gardă civilă în uniformă, organizată de clasa de mijloc a poporului, în scop de a se apăra împotriva spartakistilor.

— Întrunirea națională germană a fost convocată pe 12 Aprilie. Obiectul sfătuirilor îl formează declarațiunea guvernului asupra acțiunii în regiunea Ruhr și predarea restului vapoarelor de războiu germane.

— Partidul comunist din Germania protestează prin un manifest în contra

teresul poporului transilvănean, care acum e speculat și păgubit.

Dacă aceasta s'a făcut, Vă mai rugăm, Domnule General, să dați de știre fraților noștri buni și de-un sânge din vechiul regat, următoarele dorințe ale noastre:

Lăsați-ne în pace încă un timp cu luptele de partid. Veniți la noi ca frați români, iar nu ca oameni de partid: liberali, conservatori, democrați, naționaliști, averescani, tachisti ori socialiști. De așa ceva avem încă vreme destulă, după ce ne vom fi cunoscut mai bine, după ce se vor fi unificat spre pildă toate legile.

Nu ne mai spuneți, dle General, că noi suntem autonomiști, dacă ținem la partidul național, sub steagul căruia am luptat zeci de ani de zile. Egalăți, spre pildă, mai bine coroana cu leul, fiindcă aceasta e de un an și jumătate dovada celui mai mizerabil separatism valutar...

Partidul național nu tinde, — iar dacă ar vrea cândva, nu-l vom lăsa, — spre nici un separatism, dar sub scutul lui ne putem mai bine apăra și în viitor de minorități, cari chiar acum se adună mai bine la olaltă, când noi începem să ne desbinăm. Dovadă: partidul german din România-mare.

De altcun, la Alba-Iulia se va lămuri lucrul asupra dreptului de existență al partidului național.

Francezilor, cari stăruie să înainteze cu armatele în orașele nemțești.

— Spartachistii din ținutul Ruhr sunt aproape toți desarmați și încep lucrările în minele de cărbuni și în fabrici.

— Guvernul german a cerut francezilor un termen de zece zile pentru retragerea trupelor din zona neutrală. Cererea s'a aprobat.

— Germanii își tes creț lința, că contractul de pace dela Versailles se va putea schimba mâine poimâine. Credință de șartă!

Tratatul de pace cu Ungaria.

O telegramă din Lyon (Franța) ne spune următoarele: Consiliul ambasadurilor s'a întrunit. Vineri dimineața sub președenția lui Jules Cambon. Consiliul a studiat răspunsul ce trebuie să se dea la observațiunile delegației ungurești, în chestia tratatului de pace.

„Viitorul”, ziar în București, încreștează întârzierea încheierii contractului de pace cu Ungaria. „Ce de timp pierdut! Ce s'a ales din indemnurile Consiliului Suprem economic, care cerea ca condițiile de pace să fie formulate cât mai repede posibil în interesul propriu al Europei întregi”.

În momentul de față toate comisiunile și-au prezentat rapoartele lor particulare. Toate clauzele teritoriale, militare, economice și financiare și cele privitoare la căile de comunicație sunt redactate. Doar acum nu va mai fi nici o piedică și mâne ori poimâine pacea cu Ungaria va fi subscrisă.

Ceva despre partidele politice.

II.

Cu tot interesul, mai ales material, pe care-l aveau membrii partidelor, ca să-și găsească la ele, se întâmplau însă de multeori disidențe, adică despărțirea unui grup de matca partidului. Disidențele acestea erau foarte numeroase în provincie. Cutare avocat sau mare proprietar spera să ajungă el prefect sau deputat sau senator. Erau însă unii mai tari la „centru”, adică cu legături mai puternice pe lângă conducerea partidului din București. Aceștia puneau mâna pe posturile dorite de ceilalți.

Cei rămași pe dinafară se supărau și de regulă scoteau o gazetă, în care injurau ca la ușa cortului pe cei biruitori, numindu-i proști, hoji, jefuitori ai averii publice, trădători, ear pe sine se prezentau ca adevărații mântuitori ai poporului. Uneori treceau chiar în partidul celalalt, de regulă însă se împăcau, căci li-se infunda gura cu vre-o altă bunătate de post. Gazeta înceta și ceice fuseră o săptămână sau o lună hoji etc. erau acum iară oameni cinstiți.

Când pleca un guvern, adică unul din cele două partide de la putere, nu erau rari cazurile, ca mai mulți să treacă în partidul, care venia să ia puterea. La urma urmei, deosebire de principii în ce privește „practica” guvernării nu era între cele două partide.*)

În partidul liberal, foarte bine disciplinat, disidențele treceau iute și erau neînsemnate. Mai pronunțate erau ele în partidul conservator. Acesta a fost totdeauna împărțit în două grupuri, cari numai arareori lucrau împreună și și atunci pe timp scurt.

Un grup, cel mai mare, e cel conservator, al doilea, cel mai mic, era cel

*) O disidență foarte asemănătoare cu cele de dinainte de 1919 a avut în primăvara aceasta și partidul național din Ardeal. Gurile rele știu să spună, că cutare disidenți vrea cu tot dinadinsul să fie cât mai în frunte, împreună cu câțiva ciraci ai lui, altul e nemulțumit, că a căzut la alegeri într-un loc de față de un plugar, altul nu a ajuns la catedră dorită etc. Pentru aceea însă fiecare se jură, că numai principii înalte l-a făcut să părăsească partidul și să treacă la un alt partid, care locmai acum a ajuns la putere.

Autorul.

numit junimist. Cel conservator era, după cum am arătat, în privința practicei cam ca și cel liberal, cel junimist avea puțini partizani, dar toți bărbai de frunte și foarte cinstiți, ca Petru P. Carp, Titu Maionescu, T. Rosetti (cumnatul fostului domnitor Cuză) și alți câțiva.

Aceștia nu puteau sta mult la putere, pentru că ei nu voiau să sufere obiceiul de jăcmăneală al țării. În schimb însă erau așa de boeroși, încât credeau că poporul român e așa de puțin copt pentru libertate, adică pentru puțină de-a hotărî singur despre soarta lui, încât trebuie guvernat, ca un copil. Și aceasta a contribuit, că ei să nu poată ajunge la putere decât rar și pe scurt timp.

O disidență mai mare a produs în sinul partidului conservator Tache Ionescu. Acesta e un avocat foarte isteț, știe vorbi frumos despre ori-și-ce și fără să-i pese, că mâne spune contrarul dela ce a spus azi (e avocat!), de aceea îi ziceau și Gurită-de-aur; mai era și foarte ambițios.

Venind dela Paris, unde a studiat dreptul, Tache Ionescu a intrat în partidul liberal. Aici erau însă mulți advocați isteți, așa că Tache Ionescu nu a putut ajunge așa de iute ministru, cum spera. De aceea într-o bună zi a părăsit pe liberali și a trecut la conservatori, cari erau mai săraci în tineri „talentați” pentru meșteșugul politic. Nici nu a trecut mult și a ajuns ministru.

S'a întâmplat însă să moară vechia căpetenie a conservatorilor, Lascar Catargiu. În sinul partidului au izbucnit atunci lupte pentru cine să fie căpetenia cea nouă. Conservatorii s'au mai unit și cu celalalt grup conservator, cu junimiștii, cari nu-l preluiau pe Tache Ionescu.

Întâmplările acestea, apoi și ambiția vătămată, l-au făcut pe Tache Ionescu, care avea în partidul conservator un grup frumos de partizani, să părăsească partidul conservator și să formeze un partid nou numit conservator-democrat, adică un fel de amestecătură. Mulți l-au urmat pe Tache Ionescu, dar acesta nu a ajuns nici odată să poată forma un guvern conservator-democrat. În timpul războiului s'a unit de nou cu o parte din conserva-

tori, acum a format însă și el un partid nou, numit numai democrat.

În Ardeal, Banat și celelalte părți din fosta Ungaria locuite de Români am avut un singur partid, pe cel național, de care s'au ținut toți Românii cinstiți. Programul acestui partid a fost stabilit întâia oară la 3 Maiu 1848 pe Câmpul Libertății de lângă Blaj.

De-alunci și până în momentul liberării noastre de jugul Budapestei, toată lupta partidului național, care era însuși poporul român, s'a dat mai ales pentru păstrarea limbei, bisericei, școlii și a obiceiurilor naționale. Din când în când trebuia să facă front și contra unor renegați sau a unor fricoși, odată și contra unor tineri prea nerăbdători pentru a stăpâni ei partidul.

Acum, când limba, biserica, școala și obiceiurile naționale nu ni le mai amenință dușmanul venetic, partidul național va trebui să-și stabilească un program care să aibă pe lângă partea culturală, în grad cât mai mare în vedere ridicarea economică a poporului nostru pe terenul agriculturii, al comerțului și al industriei. Va trebui să dea deci o deosebită atențiune plugarilor, cari alcătuiesc peste 80 la sută din întreg neamul românesc, apoi Românilor dela orașe, cari sunt mai toate străine ca populație.

În orașe și în ținuturile cu fabrici partidul național trebuie să lucreze la înmulțirea elementului românesc, pentru că țărani noștri să aibă cât mai mulți, la cari să-și desfășoare produsele muncii lor. Imbrățișând ca și în trecut toate straturile neamului nostru și curățindu-se de uscături, partidul național va putea fi și pe viitor atelierul, în care să se croască viitorul fericit al neamului nostru.

Drept încheiere să arătăm, cari sunt partidele, cari vor lupta la alegerile viitoare.

Pe lângă partidul liberal și conservator din România veche, precum și cel național din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș, mai avem următoarele partide: cel naționalist-democrat, Liga poporului, cel țărănist, cel socialist, cel bolșevic (internaționala a III-a) sau comunist, cel german și maghair. Amintim din capul

unora de îndreptare iar altora de indemn la bună înțelegere și muncă cinstită.

Cuvântul unui țaran către boieri.

Întăiu mă rog lui Dumnezeu, d-voastră boieri, ca mie săracului să-mi fie întru ajutor și d-voastră să vă înduplece inima ca să mă ascultați în tăcere. Pentru că din spusul nevoilor noastre, cunoscând ticăloasa stare în care ne aflăm, să vă milostiviți și să ne sprijiniți. Că până când noi vom fi în vârtute și vom putea ridica nevoile, d-voastre nu veți păcătui, ci veți petrece în desfătare, din care a cădea, după ce s'au deprins cineva, cu greu este și cu amar. Drept aceea cuvântul meu iaste nu numai pentru ușurarea noastră, ci și pentru folosul d-nilor voastre. Că credeți-mă boieri, că dacă nevoia aceea, care după ce vine te silește ori să o suferi, ori să găsești chipul a te mântui de dânsa, de nu m'ar fi strămtorit, niciodată din bordeiașul meu nu aș fi ieșit; că acolo am petrecut până la această vrâstă, îngreuiat

FOIȘOARĂ

Vartolomeiu Măzăreanu

cel dintâiu Român care și-a ridicat glasul pentru apărarea țărănilor.

Două sute de ani se împlinesc anul acesta dela nașterea lui Vartolomeiu Măzăreanu, bărbatul cu chip și inimă de sfânt, care îmbărbătat de credința în Dumnezeu dreptății a înfierat asemenea profetilor din sfânta scriptură nedreptățile celor mari față de cei săraci și fără prindere. Scrișoarea lui adresată boierilor acum vre-o 160 de ani este în literatura și scrisul românesc „primul protest în numele țărănimii despoiate”. Un glas de apostol, ce se perdea în pustiu unei țări înstrăinate de sine însăși și de tradițiile ei sfinte, un glas grăit într-o limbă limpede și frumoasă către niște boieri, cari erau pe cale să uite graiul fermecat al strămoșilor. „Cu-

vântul” lui Măzăreanu e un document, că dragostea de neam și de țară nu s'a stâns cu desăvârșire nici în vremurile de întunec ale trecutului românesc.

Și Măzăreanu e Moldovean de naștere, ca și Al. Cuză-Vodă, care a împărțit țărănilor pământurile înstrăinate. A fost călugăr și mai în urmă egumen la mănăstirea Putna. După ce a fost cu deputația moldovenească în Rusia în fața împărătesei Ecaterina pentru a chezași legături de prietinie, a fost numit „îndreptător al școalelor Domnești, episcopesci și mănăstirești a Moldovei”. În slujba aceasta frumoasă l'a ajuns marea durere de a vedea Bucovina podoaba Moldovei răpită de pajura spurcată a Habsburgilor. A murit între anii 1780—82 ca directorul școlii teologice dela Pufna.

Cuvântul ridicat ca un strajnic protest în numele țărănilor l'a scris pe la anul 1760 ori 70. Pentru adevărurile și dreptatea ce cuprinde și pentru frumusețea limbei finem să-l reproducem; poate va sluji

locului, că programele partidelor, afară de cel al socialistilor și comunistilor, sunt toate aproape la fel, așa că atârnă de bărbății, cari sunt în fruntea lor, și de membrii fiecărui partid, ca să facă ispravă bună.

Partidul naționalist-democrat, are un program cam ca și al partidului național. În fruntea lui stă marele nostru istoric, profesorul Nicolae Iorga. El e sufletul partidului și fără el partidul cu greu ar exista.

Liga poporului s'a născut din nemulțumirea poporului din vechea Românie cu isprăvurile partidului liberal și ale celui conservator, și din dragostea, ce și-a câștigat-o generalul Averescu în timpul războiului, atât la țărani cât și la o parte mare dintre orășeni.

Pagubă însă, că mulți membri din partidele vechi, deși rămași cu obiceiurile vechi, dornici de-a nu rămânea înafară de stăpânirea poporului, au alergat să se înscrie în acest partid popular. Între aceștia sunt unii cunoscuți ca boieri, ca să nu zicem ciocoi, ruginiți, cum sunt Argetoianu, Duiliu Zamfirescu, acesta mare disprețuitor al Ardelenilor și al tuturor țăranilor, și alții.

Programul acestui partid se aseamănă cu al partidului național și pe lângă o bună înțelegere și o curățire de ruginituri, aceste două partide/ar putea face mult bine pentru țară. De altminteri Liga poporului, prea legată de numele generalului Averescu și compusă din membri prea deosebiți ca trecut, nu prea e speranță să trăiască mai mult decât căpetenia lui.

Pentru formarea unui partid țărănist s'au luptat, mai ales o seamă de învățători și de preoți, de mult în România veche. Cu sistemul de alegeri dinainte de 1919 nu a fost cu puțință. Căci cum ar fi putut birui țăranii pe boierii liberali sau conservatori? Acum au isbutit să-și formeze un partid. Programul acestui partid e cuprins în numele lui.

Un partid țărănist e pe cale de organizare și în Ardeal. Aici, unde nu sunt boieri, așa că partidul național a fost și este de fapt partid țărănist, căci orășeni avem încă puțini, partidul acesta nou nu prea își are rost. La tot cazul plugarii noștri ar trebui să se intereseze mai de aproape de trecutul advocaților, cari s'au pus în frunte, cercetând unde au fost ei în

vremurile grele dinainte de 1918, ce au lucrat și cât au jertfit în luptele mari pentru apărarea neamului.

În Ardeal să nu se uite, că avem un partid german și unul maghiar, ai căror membri de sigur nu sunt împărțiți în mai multe părți.

Partidul socialist e înainte de toate al muncitorilor din fabrici și ateliere. În România veche s'au vârit în el mulți Ovrei, cari vor să-l prefacă într'un partid bolșevic, ca al lui Troțchi și Lenin din Rusia. Ei au și câștigat de partea lor unele grupuri de muncitori, ca de pildă pe cei din București și Galați.

Basarabeni au format un partid mai mult țărănesc, care cuprinde însă și pe Românii nerusificați dela orașe, așa că în alcătuirea lui politică se aseamănă întru toate cu cel național.

În Bucovina, o provincie mică, unde Românii au fost totdeauna împărțiți în cel puțin două partide, acum se va alege care va fi partidul adevărat al poporului.

*

Oricât de mari vor fi frământările la alegerile viitoare, ceva statornic nu va eși din acestea. Vor trebui câțiva ani până când mulțimea alegătorilor să poată vedea clar, cine lucrează mai bine și mai cinstit pentru fericirea neamului și a țării.

Până atunci, alegătorul român din Ardeal, în bună înțelegere cu prietenii și sfătuitoarii lui cei vechi și bine cunoscuți, va chibzui asupra programului celui mai bun și va urmări cu atențiune, cum alegii lui își împlinesc datoria.

Tuștulanul dela Dâmbovița.

Congresul Partidului național român.

Se va deschide la Alba-Iulia Sâmbătă în
24 Aprilie la 10 ore înainte de amiază.

Comitetul central executiv al Partidului național român din Transilvania, Banat și părțile ungurene, convoacă — pe ziua de 24 Aprilie 1920 n. orele 10 dimineața la Alba-Iulia

Congresul Partidului național român

având următoarea ordine de zi:

1. Raportul Comitetului Central executiv.

2. Alegerea unui comitet spre a face propuneri: a) privitoare la situațiunea politică; b) privitoare la întregirea programului; și c) privitoare la noua organizare a partidului.

3. Alegerea noului comitet central executiv.

Vor participa cu vot activ:

1. Toți foștii parlamentari, membrii ai partidului, făcând parte din Corpurile legiuitoare dizolvate.

2. Câte doi delegați ai fiecărui cerc electoral.

3. Câte doi delegați ai fiecărui județ din Transilvania, Banat și părțile ungurene.

Toți președinții comitetelor județene și de circumscripție ale partidului nostru sunt invitați a convoca pe membrii partidului la o adunare publică prealabilă spre a proceda la alegerea delegaților ce urmează să participe la Congres.

Cu excepția foștilor parlamentari, delegații vor fi înzestrați cu mandate speciale semnate de biroul organizațiilor locale ale Partidului.

București, 31 Martie 1920.

Comitetul Central al Partidului național român

Secretar:

Sever Dan m. p.

Președinte:

Iuliu Maniu m. p.

Notă. Un comitet va organiza cuartiruirea delegaților în Alba-Iulia.

de ani, de multe-ori nemâncat, nebăut, neavând cu ce-mi învăli ticălosul meu trup, pre frigurile cele mari a iernei.

Dar acelea toate le-am suferit, una că cu sărăcia eram deprins, al doilea că nu socotiam mai mare fericire decât a petrece în depărtare și cu odihnă. Însă au venit altele asupra noastră, care ne-au făcut să uităm pe acelea și încă să le socotim ca niște mari fericiri și să ne rugăm lui D-zeu, ca să ni-le lase pe acele, cari le blestemam; atâta starea noastră aceasta este de ticăită și încă decât toate aceste nevoi una este mai mare, că nu avem la cine să năzuim, nu avem cui spune ticăloșiile noastre, nu avem la cine tinde mâinile noastre și să se milostivească, să ne primească și să ne ajute, am rămas cu toți să ne prăpădim ori să venim la o desnădăjduire amară. Că de câte-ori unii de ai noștri, împinși de greutatea ce i-au cuprins, au alergat către d-voastră, nimic n'au folosit, ci s'au întors cu lacrimile pe obraz și cu jale nestămpărată în

inimă. Și mulți cari au fost mai slabi, de ciudă au și murit, pentru că nu numai că nimic nu s'au mângăit de cătră d-voastră, ci încă și cu cuvinte de ocară au fost scoși afară, atâta obiceiurile pământului acestuia s'au schimbat și s'au stricat! Pe semne că acesta nu este alt, fără numai un blăstăm dumnezeesc, care au tulburat sfaturile cele bune și le-au cuprins întunericul păcatului, ca să se prăpădească țara aceasta. Dar nu vă amăgiți, că veți rămânea d-voastră, dacă ne vom prăpădi noi; că dacă se strică temelia, degrabă se strică și casa.

Bătrânii noștri ne spunea (și pe semne că așa au fost în vremurile cele de aur), că de câte-ori le venia vre-o nevoie asupra, greutatea lor era pân' venia de arăta jalbele lor la boeri și îndată ușurare și mângăiere aflau; încât țăranii nu pohtea altă, fără numai a boierilor putere să ție și boerii nu socotea mai mare și înțelepciune și putere și cinste, cât a căuta folosul țării. Mulți de atuncea din boeri, numai

pentru starea țării singur în potrivea celor ce vreau să o strice, și-au vărsat sângele; a căroră pomenire până astăzi la noi este cinstită și sfântă și a căror moarte și fapte încă vă țin pe d-voastră de sunteți ceva. La aduceți-vă aminte de vremurile acelea, ce cinste avea boerii și ce străinicie! Au numai pentru că se numiau cu acest nume? Nu, credeți-mă, ci pentru că fiește carele știa câtă îndrăzneală era într'ânșii, câtă sumeție povățuită de bun cumpăt și de mare înțelepciune! Căci ca niște buni păstori apărau turma și de lupi și mânca și laptele. Și socotiți ce au rămas la d-voastră, fără numai un nume deșert, o umbră și un fum, și pentru că d-voastră nu sunteți dupăcum s'ar cădea, ne năcăjim noi; aduceți-vă aminte de moșii d-voastră și vedeți fericirii acei bătrâni cum se purtau. Oare sedeau să petreacă viața lor într'o ocărită lene? Oare se zăboviau după porturi muerești? și după întrecere de a-și face case mari? Ba, una pregea, una făcea, cătră aceea întorceau și gândurile

Pregătiri pentru congresul dela Alba-Iulia.

Să mergem cât mai mulți de pretutindenea.

Pentru congresul partidului național român, care se va ține Sâmbătă, în 24 Aprilie la Alba-Iulia, se fac întinse pregătiri peste tot locul pe satele noastre. Afară de delegații oficioși, va lua parte popor de pe satele noastre din jurul Alba-Iuliei, precum și din ținuturi mai îndepărtate.

Fiind vorba a se aduce la Alba-Iulia hotărâri însemnate, — în fața alegerilor, — e de dorit a lua parte cât mai mulți. Acolo se vor da cele mai amănunțite lămuriri asupra ținutei politice a partidului național, care de zeci de ani a dus lupta pentru realizarea idealului nostru național.

Să luăm deci parte cât mai mulți. La revedere la Alba-Iulia, pe ziua de 24 Aprilie! Iar până atunci peste tot locul să se țină adunări pentru alegerea delegaților oficioși, dintre cei mai vrednici bărbați. Asta e dorința conducătorilor partidului nostru național.

Suntem informați, că în unele părți s'a început organizarea de alte partide noi. Noi suntem de părere, ca oamenii noștri să fie în așteptare până după Congres.

Trăim între împrejurări mult prea grele, decă să putem ușor începe a ne împărți în diferite partide mai mari sau mai mici.

Alexandru Cuză-Vodă.

Zilele acestea s'au împlinit 100 de ani dela nașterea marelui Voievod Alexandru Cuză, bărbatul înțelept și drept sub stăpânirea căruia s'au unit principatele Muntenia și Moldova și care prin munca și stăruințele lui fără seamăn a ridicat mai mult soarta țăranilor din vechea Românie. — Se cade deci să-i reîmprospătăm amintirea în sufletul poporului, pentru care a trăit și a murit.

Alexandru a fost fiul lui Ioniță Cuză, unul dintre cei mai vechi și vrednici boieri ai țării românești. Copilăria și-a petrecut-o în mijlocul țăranului moldovean, „a deșteptului, cumintelui țăran moldovean”, care e stăpânit de cel mai curat dor după libertatea vorbei și dreptatea faptei. În mijlocul acestor țărani a crescut „cunoscând sărăcia lor, cunoscând omenia celor de cari era încunjurat, cunoscând religia în bisericuța din sat, cunoscând pe sătean la brazda lui, cunoscând pe boier în îndeplinirea funcțiunilor lui sociale, cunoscând nația în ceia ce are ea mai de frunte, în ceia ce are mai adânc, mai de preț și mai sfânt”.

Și cunoștințele acestea luminoase l-au ajutat mai în urmă când glasul norodului din ambele principate l-a chemat

și sfaturile lor, cătră folosul, zic, a pământului și a țării.

De multe-ori pribegi, de multe-ori închiși, dar totdeauna biruitori, cinstiți și laudați, se întorceau voios în mijlocul norodului, care le da blagoslovenie și se ruga lui Dumnezeu pentru dâșii, părinții și apărătorii pământului numindu-i. Aceia, zic, erau vrednici să se numească boieri. Într'âșii, noi, săracii găsim apărarea și odihna noastră și zid nesfârmat în potruva tuturor nevoilor. Căci nici punga, nici cinstea, nici viața lor cruța pentru folosul pământului, destulă cinstie și slavă le socotea, că le rămâne, când putea să-și apere țara lor. Dar nu știu acum cum s'au prefăcut lucrurile, nu știu obiceiurile cum s'au stricat, că nici unele, care la bătrânii d-voastre era, nu sunt: în locurile lor se deșei; dar acelea care le făceau ei, nu le faceți. Ale lor nume purtați; dar alte căi ați luat. Când imi aduc aminte de acei boieri, cu ce prostie trăiau, cu ce cumpăt, cu câtă luare aminte, fără multe slugi, pe

în scaunul de domnie, să alle drumul cel drept care duce la nevoile, la năcazurile supușilor, și iau dat putere să calce cu bărbăție pe acest drum pentru a lecu durerile și chinurile sătenilor celor mulți.

Da, Cuză-Vodă a fost cel dintâiu Domn în scaunul țării românești care a luat pământul dela străin și la dat celor cari îl lucră, adecă sătenilor, și nu s'a lăsat înfricat de nici o amenințare, deoarece așa credea că cine lucră pământul să-l și stăpânească. Și în urma legilor cari le-a făcut el s'au ridicat sătenii la bunăstare, la mulțumire, la înflorire sufletească. A trebuit să lupte mult împotriva ciocoilor ca să apese pe cei năcăjiți și doșiți de nedreptate; vorba și fapta lui erau numai dreptate plină de dragoste pentru binele țării și al neamului, și dela facerea binelui nu l-a putut opri nime până la moarte, deși boierii nemulțumiți cu dreptatea lui de sfânt l-au silit să-și părăsească țara și tronul și să trăiască departe între străini.

Țăranii însă i-au ridicat altar de închinare în sufletele și inimile lor și-l pomenesesc și astăzi ca pe cel mai mare binefăcător al lor. — Și pentru că a întărit temelia neamului și a țării, adecă pe țăranii, amintirea lui Alexandru Cuză-Vodă să ne fie în veci sfântă.

uliți printre norod umblau și erau arătați și cunoscuți nu din podoabele hainelor, ci din strălucirea faptelor lor celor vrednice. Cu ce unire ei între ei pentru folosul țării trăiau, și când vă văd pe d-voastre, mi-se răneste inima și am o jale etăta de mare, cât nu-mi pot ține lacrimile. O, vremi scumpe, o, obiceiuri neprețuite unde sunteți? de-ar veni unul din bătrânii aceia boieri, și să vază podoabele voastre, casele și mesele, cred, că deodată ar socoti, că sunteți cei mai fericiți. Iar când ar căuta mai deaproape să vază aceea a voastră slăbăciune, și cum niște venetici vă supun, și cu câtă ocară vă lingușiți și vă cuceriți pe lângă dâșii, ca să agonisiți un nume deșert, și cum vă stăpânesc, și noi săracii cum ne pedepsim, știu bine, că suspinând ar zice: bine era murind noi, și seminația noastră să nu fi rămas, decât în atăta nevrednicie să petreacă: ei să se veselească într'o ocărită robie, și săracii să plângă și să se năcăjească; nime să nu-i apere, nimic pentru dâșii să nu gândească. (Va urma.)

Teatru românesc în Sibiu.

De Dumineca trecută încoace, trupa de operetă de sub direcția dlui Stănescu-Cerna dă reprezentații în teatrul orașului nostru. Pentru primadată se întâmplă, ca o trupă românească să reprezinte în Ardeal mai multe operete, ceea ce, îndeosebi considerând comunicația grea de azi, nu e lucru ușor. Cu toate acestea, trupa dlui Stănescu-Cerna să prezintă foarte bine.

Duminecă seara s'a jucat opereta „Voivodul Țiganilor” de Strauss, cu un succes frumos. Luni a fost piesa „Camarazii” de Kalman, iar Marți „Pericola” de Offenbach. Toate 3 operetele au fost reprezentate cu deosebită pricepere și interes, dovădindu-se că în trupa dlui Stănescu sunt unele puteri de o valoare artistică însemnată. Intre acestea amintim pe dșoara primadonă Ana Dorna, dna El. Alexandrescu, domnii Stănescu-Cerna, Dumitrescu, Aristide etc.

Mercuri a fost reprezentantă din nou opereta „Voivodul Țiganilor”, iar Joi „Susana”, care foarte mult a plăcut publicului nostru. De altcum opereta „Susana”, bine predată și cu escelenta ei muzică, e totdeauna o plăcere a o vedea.

Vineri seara urmează să se joace „Camarazii”, Sâmbătă „Pericola”. Duminecă „Susana” (Duminecă se vor da două reprezentații, după amiază și seara). Publicul nostru românesc e invitat a lua parte în număr cât mai mare, dând astfel sprijinul necesar unei trupe, care voește să lățească și ridice teatrul românesc.

Luni dimineața trupa dlui Stănescu-Cerna va pleca la Blaj, unde, nu ne îndoim, că încă va fi tot așa de bine primită, ca și în Sibiu.

E datorința noastră să sprijinim peste tot locul o trupă românească.

Apel

către populația părților ungurene alipite către România.

Populația teritorului unit cu România are o pretenziune considerabilă la casa de păstrare postală maghiară (Postakarakékpénztár), care pretenziune între împrejurările de azi nu se poate valoriza. Pentru a putea face posibilă ridicarea pretenziunilor, avem lipsă a ști, care este suma totală a pretenziunilor populației din teritoriul susnumit.

Provocăm deci toată populația din fostul teritor maghiar (Transilvania, Banat etc.) acum unit cu România, ca pentru asigurarea drepturilor câștigate față de casa de păstrare susnumită ca până la ziua de 30 Aprilie 1920 să se prezinte la oficiul postal la care aparține și să-și însinue pretenziunile care le are față de numita casă de păstrare și cari sunt de a se motiva cu documentele referitoare — ca libel de depunere, libel de rente, cont de cheque, clearing, mandate de plătire dela casa de păstrare.

Pretenziunile insinuate în alt loc, sau după acest termen, nu se vor lua în considerare.

Documentele prezentate la oficiul postal nu se vor reținea, ci se vor reînpoia prezentatorului.

Pentru a evita eventualele neînțelegeri se observă, că aceasta dispoziție se face numai pentru statorirea pretenziunilor și așa depuneri sau răsplătiri nici pe mai departe nu se pot face.

Director Central a Postelor: Major.

Revizoratul școlar al județului Sibiu.

Nr. 262/1920.

Convocare.

În conformitate cu ordinul circular dat de Resortul cultelor și al instrucțiunii publice din 16 Martie a. c. Nr. 7029—1920, și în conțelegere cu comitetul județan, convoc prin aceasta învățătorimea română, dela toate școlile primare din județul Sibiu, la conferința, care va avea loc în zilele de 5 și 6 Maiu st. n. a. c. în sala cea mare a palatului județan, cu următoarea

Programă:

I.

1. Invocarea Duhului Sfânt la orele 8 a. m. în biserica catedrală.
2. Discurs de deschidere din partea subsemnatului revizor.

II.

3. Reforma școlii primare și mijloacele prin cari ea poate deveni mai folositoare și mai iubită de poporul nostru.

Elaborat prezentat de învățătorul Izidor Dopp, în colaborare cu inv. dir. Nicolae Iordan și inv. Aurel Barbu din Sibiu.

4. Școala de repetiție și școlile pentru adulți, necesitatea și organizarea lor în mod practic.

Elaborat prezentat de inv. Iosif Stoica din Sebeșul-inferior.

5. Școala națională după concepția Decretului Nr. 13.869—1919, dat de Resortul de culte și instrucțiune publică (superioritatea și aplicabilitatea acestui tip nou de școală).

Elaborat prezentat de inv. dir. Mihail Ogorean din Racovița, în colaborare cu învățătorii din Veșten.

6. Programă analitică oficială (o critică pedagogică).

Elaborat prezentat de inv. Ioan Nicolae și colegii săi din Avrîg.

III.

7. Învățătorul nostru. Chemarea lui în noua operă a școlii primare și statutul român.

Elaborat de inv. Nicolae Crețu din Rășinari.

8. Învățătorul în serviciul nevoilor noastre dela orașe. (Îndrumarea elevilor dela orașe în viața industrială, comercială și culturală a orașelor.)

Elaborat de inv. Teofil Căliman din Sibiu.

9. O lecție practică cu elevii de clasă V—VI din istoria românească (subiectul: Războiul pentru unitatea națională).

O va ține învățătorul școlii de aplicație din Sibiu Chirion Adamoiu.

10. Prezentarea Statutelor secției județene de inv. dir. Teodor Trifa din Sebeș, Aurel Barbu, Andrei Ciovică din Sibiu și Nicolae Crețu din Rășinari.

11. Propunere în chestia cercurilor culturale.

Referent inv. Ambroziu Tătar din Sebeș.

12. Dare de seamă asupra secției și constituirea ei.

Referează comisia de organizare.

13. Închiderea conferinței.

Sibiu, 14 Aprilie 1920.

Dr. Stroia m. p.
revizor,

Informațiuni

Politice.

Ziarele săsești aduc manifestul deputaților și senatorilor sași și șvabi adresat poporului cu limbă nemțească. Arată noua situație politică creată prin schimbarea de guvern și dizolvarea parlamentului, precum și datoria ca în fața alegerilor să fie una cu toții pentru a trimite în noul parlament pe cei mai de încredere bărbați ai poporului lor.

— Câți deputați și senatori vor trimite județele ardelenne, bănațene etc. după noul decret al guvernului Averescu?

Guvernul Averescu a hotărât ca și circumscripțiile din provinciile alipite să se aducă în conformitate cu cele din vechiul regat, anume ca și la noi deputatul să fie ales de cel puțin 50 mii alegători și nu numai de 30 mii cum hotărîse „Marele sfat” ținut la Sibiu în toamna trecută și după care hotărîre s'au și fost făcut în toamnă alegerile.

În chipul acesta numărul deputaților și senatorilor va scădea în măsură simțitoare: Iată câți deputați și senatori vor trimite județele după noua lege:

Alba-inferioară 5 dep. 2 sen.; Aradul și Cenadul 9 dep. 4 sen.; Bihorul 10 dep. 5 sen.; Bistrița-Năsăud 3 dep. 1 sen.; Brașovul 3 dep. 1 sen.; Caraș-Severinul 11 dep. 5 sen.; Ciucul 3 dep. 1 sen.; Clujul 6 dep. 3 sen.; Făgărașul 3 dep. 1 sen.; Hunedoara 9 dep. 4 sen.; Maramurăș 4 dep. 2 sen.; Murăș-Turda 5 dep. 2 sen.; Sălajul 5 dep. 2 sen.; Sătmăr și Ugocia 7 dep. 3 sen.; Sibiu 5 dep. 2 sen.; Solnoc-Dobâca 6 dep. 3 sen.; Târnava-mică 3 dep. 1 sen.; Timișul cu Torontalul 10 dep. 5 sen.; Treiscaune 3 dep. 1 sen.; Turda-Arieș 4 dep. 2 sen.

— Regulamentul pentru unificarea (împreunarea desăvârșită) a provinciilor noi e gata. În temeiul lui se vor numi din partea guvernului din București 9 delegați din ministerele centrale și 9 secretari generali din Ardeal, cari împreună vor lucra la descărcarea Consiliului Dirigent.

— Maiestatea Sa Regele nostru Ferdinand I a dat în preajma sfintelor sărbători ale Învierii iertare (amnestie) vinovaților din cursul războiului.

— Indreptare. În textul cu convocarea congresului, dela pagina 5, s'a întâmplat o regretabilă greșală la punctul 3. Fiecare județ alege câte cinci delegați, iar nu doi, cum din greșală stă tipărit.

— Pentru regularea muncii de tot felul și pentru ocrotirea muncitorilor se înființează un nou ministeriu, ministeriul muncii.

Mai mult respect față de noi. Se cam înmulțesc străinii și se și obrăznicesc în casa noastră. Iată ce scrie revista „Munca” despre arătările acestea din viața noastră românească: „Avem credință că vom înțelege cu toții ce se cuvine ca toți Românii, poporul românesc întreg să gândească la fel întru aceasta și să aibă o aceeași simțire față de orice străin: primitori, blăjini și pietefinoși numai cu acei

cari au vorbă și purtare de omenie și cinstită cu noi. Neamț ori franțuz, englez sau american de peste nouă mări și țări, toți străinii trebuie să se deprindă să fie cu bunăcuviință cu noi, dacă vor să fim și noi tot astfel cu ei.

Cerem și voim dreptate, bunăcuviință și respect din partea tuturor ori cine ar fi.”

Recomandăm vorbele acestea tuturor Românilor ca foarte bune de pus în practică.

Știre personală. Sfinția Sa părintele Dr. Nicolae Bălan, ales mitropolit, a plecat zilele acestea la Arad pentru ca împreună cu P. S. Sa Episcopul Aradului să facă pregătirile pentru sfințirea și instalarea sa în scaunul lui Șaguna.

— Noii prefecți. Se numesc de nou, în funcțiunile de prefecți, dnii: Clemente Barbul, la jud. Solnoc-Dobâca; dr. Adrian Popescu, la jud. Murăș-Turda; dr. Toma Cornea, la jud. Odorheiu; Mihail R. Sturza, la jud. Cojocna și orașul Cluj; dr. Vasile Pop, la jud. Treiscaune; dr. Alexandru Vasu, la jud. Ciuc; dr. Vasile Meșter, la jud. Maramurăș; dr. Carol I. Barbul, la jud. Sătmăr și la ținuturile din Ugocia; dr. Nicolae Șerban la jud. Sălajiu, Ioan Șerban, la jud. Bistrița-Năsăud; dr. Andrei Micu, la jud. Târnava-Mare.

Au fost delegați temporar pentru funcțiunile de prefecți d-nii: Dr. Petru Meșter la județul Alba-de-jos și dr. Valer Neamțu la județul Târnava-mică. În celelalte județe au fost confirmați prefecții vechi.

Daruri pentru Moși. În săptămâna cea mare a Paștilor s'au trimis din București 5 vagoane cu daruri (alimente) pentru Românii din munții apuseni. Un vagon a fost darul duioasei și milostivei Regina Maria, iar celelalte 4 vagoane au fost cinstite de societatea „Frăția de cruce”. Darurile s'au împărțit în ajunul Paștilor în Abrud, Câmpeni, Brad și satele de prin jur. Fapta milei creștine și românești a uscat de sigur multe lacrimi de pe fețele săracilor Moși.

Dr. Ilie Beu, medic, reîntors dela București, ordonează zilnic dela 8—10 și dela 2—4 d. m., Sibiu, Piața mare 22.

„Tinerimea Română” cheamă anul acesta la concurs toate școlile secundare din întreg pământul românesc. Lucrările se vor da din religie, istorie și limba română. Se vor primi la concurs câte 8 elevi de fiecare liceu, seminar și școala prof. gr. II., câte 6 de fiecare școală normală, câte 5 de fiecare prof. și comerciale și externate gr. I., câte 4 de fiecare gimnaziu. Drumul, masa și casa vor fi gratuite. În timpul concursului se vor vizita muzeele, monumentele și se vor da serbări ocazionale. Concursul se va ține în luna Mai a. c., iar recompensele se vor distribui la 21 Mai st. v. (3 Iunie st. n.)

Congresul Corpului didactic din Basarabia s'a ținut în zilele de 22—26 Ianuarie 1920. Iată o parte din rezoluțiile votate:

Desființarea consiliului de aprobare a cărților didactice și proclamarea liberei concurențe. Reorganizarea Casei școalelor pentru a corespunde mai bine nevoilor culturale din România-mare. Casa com.

didactic să înființeze sucursale de capitatele provinciilor alipite. Improprierea învățătorilor. Local propriu pentru fiecare școală.

Profesorii secundari să fie asimilați în leafă cu Judecătorii de tribunale. Învățătorii dela orașe și sate să aibă aceeași leafă. Dreptul de a eși la pensie după 25 ani de serviciu. Premii de încurajare pentru cei meritori. Salarii și ajutoare pe timp de boală. Profesorii și învățătorii actuali basarabeni să fie numiți definitiv fără alt examen.

Obligativitatea învățământului primar pentru moldoveni. Naționalizarea și gratuitatea lui. Democratizare și descentralizare. Desființarea școalelor primare bisericești.

Mentineră și înmulțirea școalelor medii. Gratuitatea învățământului mediu. Dispense de vârstă. Reînființarea „Institutului pedagogic din Chișinău” pentru recrutarea profesorilor dela școlile medii.

Naționalizarea școalelor secundare. Descentralizarea lor administrativă. Centralizarea în ce privește programe, manuale

etc. Alegerea directorului. Întărirea sfaturilor pedagogice. Înființarea școalelor tehnice speciale. Înmulțirea școalelor normale.

Copiii membrilor corpului didactic să fie primiți ca bursieri. Delimitarea atribuției preoților în școală. Organizarea cursurilor pedagogice. După zece ani de serviciu, un an concediu. Învățătorii să aibă dreptul de a să înscrie la Universitate. (Educația.)

Redactor responsabil: Nicolae Bratu.
Editura și tiparul: „Tipografia Poporului”
Cenzurat de: Bratu.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de secretar (notar) în comunele mari Aciliu, Gales, Sibiu, iar Gurariului de secretar (notar) II, și a postului de secretar cercual în Săcel pentru comunele Săcel-mic, precum și pentru ocuparea posturilor de vice (notari) secretari în comunele Orlat, Săliște și secretariatul cercual Săcel scriu concurs.

Reflecții la aceste posturi cari au calificarea prescripse în art. 1—1883 ori X.—1900 pot să-și înainteze petițiile însoțite de atestatul de calificare și atestat despre etate la subscrisul până la 20 Aprilie 1920. Emolumentele împreună cu posturile înscrise sunt cele prescripse în Decret Nr. XX.

Săliște, la 31 Martie 1920.

Pop,
primpretor.

Materiale de birou.

Corpul 7 Armată are nevoie de o cantitate mai mare de materiale de birou (hârtie de tot felul, materiale de scris, materiale pentru mașină de scris, de litografie etc.). Concurenții sunt rugați a prezenta oferta în scris în ziua de 15 Aprilie 1920 la ora 10 a. m. la Intendanta Corpului 7 Armată, Biroul Echipeament. Str. Ciznației Nr. 4, etagiul II, odaia Nr. 102, unde se va ține a doua licitație publică.

Corpul 7 Armată
Intendanta Nr. 44400.

Servitor

găsește imediat angajament cu leafă bună plus locuință, încălzit și lumina la Administrația „Renașterea Română”, Sibiu, str. Quer 11.

Subprefectul județului Sibiu.
Nr. 2038/1920. — Ta.

Publicațiune.

Târgul vitelor de prasilă pentru vite de pinzgau și siemental, pentru armasari, vieri și berbeci, precum și pentru expoziții colective (1 vite de so masculin și 5—10 de so femelin) să va ține la Sibiu în târgul vitelor Mercuri, la 28 Aprilie a. e.

Sibiu, la 6 Aprilie 1920.

Schöp,
subprefect.

Publicațiune.

Depozitul regional de subsistență Sibiu (Lagerhaus Siebenbürger Vereinsbank) vinde în licitație, care se va ține la acel depozit în 24 April a. e. la (orele 9 a. m.), aproximativ 6000 bucăți cutii de tinichea de diferite mărimi în greutate de 3000—4000 kg.

Oferte în scris cu prețul pe 1 kg. tinichea se primesc în biroul Depozitului până în ziua licitației.

Se caută un gredinar

cu cunoștințe practice de pomicultură și de legumicultură. Se cer certificate de studii și practică.

Preferati cei căsătoriți.

A se adresa dlui. C. Sarca, avocat în Buzău, Vechiul Regat

Se caută un viticultor

pentru a conduce o vie de 3 hectare și o pepinieră de vițe ce urmează a se înființa în județul Buzău

Se cere certificate de studii și de practică.

Este de dorit să fie căsătorit.

A se adresa dlui. C. Sarca, avocat în Buzău, arătând pretențiunile sale.

Se caută

un învățacel la tipografia „Foia Poporului” care să aibă cel puțin 4 clase secundare. Căi doresc să vină, să scrie la administrația „Foia Poporului”, Str. Măcelarilor No. 12.

Bumbac pentru țesut

urzală și băteală, precum și fir de cânepă

se află de vânzare la

Ilie Floașiu, Mercurea

(județului Sibiu).

Cine voește să se provadă, să grăbească.

Banca Chrissoveloni — Sucursala Sibiu.

Instițare.

Pentru a înlesni plata sumelor ce au fost depuse prin băncile Americane, în folosul locuitorilor din cuprinsul Transilvaniei, Banca Chrissoveloni din București, a decis înființarea unei sucursale în Sibiu, care va funcționa cu începerea dela 15 Aprilie 1920

Cei cari au bani de primit, sunt rugați a se adresa direct sucursalei str. Ciznației Nr. 80 personal, având actele de leg timație, sau în scris indicând în acest caz numele băncii unde au fost depuși banii, suma, data cum și numărul recepsei ce au primit dela acele bănci.

SUCURSALA SIBIU.

Directorul: **A. BOIU.**

Învățăcei

se primesc la ferărie.

Coman Fleschiu,
măestru ferariu, Rășinari.

Doică

se caută pentru un copil de 5 luni. Condițiuni foarte favorabile. A se adresa: Sibiu, Heidengasse Nr. 15.

Greble pentru grădină

de oțel „Helios” cu 6—16 dinți se află de vânzare engros și în detalii la

Fabrica **SCHIEB** soc pe acții
de mașini în Sibiu,

Strada Sărei Nr. 11.

Taur de vânzare

Comuna Bradul își vinde în 25 Aprilie un taur de Pinzgau apt și de prasilă, la orele 2 d. a. Condițiunile se pot afla la Primăria Comunală.

Caut mai

mulți servitori

pentru la țară în România veche. A se adresa la Matei Păncescu, București, Bulevardul Brătianu Nr. 18

DESPĂRTĂMÂNTUL MAȘINELOR AL REUNIUNEI ECONOMICE SĂSEȘTI ARDELENE SIBIU

Biroul și depozitul:
STRADA SĂREI No. 22

Cel mai mare magazin de vânzare pentru mașini și unelte de agricultură din Ardeal!

Adresa scrisorilor:
Despărțământul Mașinelor

Furnizăm toate felurile de pluguri, adică: Pluguri de Balcan pe o brazdă, „HOHENHEIMER”, pluguri schimbătoare (sistemul RIEGER) și pluguri schimbătoare „Rudhalo”, precum și pluguri de oțel pentru una sau mai multe brazde, în toate executările, asemenea grăpe, ghilouri, mașini de sămănat grâu și porumb (cucuruz), sfărâmătoare de porumb, mașini de tăiat paie diferite feluri, mașini de tăiat napi, greble de fân (pentru cai), mașini de cosit iarbă, mașini pentru legat snopii, mașini de treerat de mână și cu vârtje, ciure și altele.

Afară de mașini și unelte pentru agricultură mai furnizăm: toate felurile de uleiuri pentru uns mașinile, ulei de în fierț (Firniz), ulei de rapită, unsoare consistentă „Tavotte”, unsoare de căruță, carbid, gunoier artificial, vitriol de cupru (piatră vânătoare), șurupuri de potcoave, etc., precum și șine de căi ferate uzate, în toate dimensiunile, în locul traverselor.

Dar țărânul deștept pentru convingerea lui, va face bine, înainte ce va cumpăra articolele pentru agricultură de care are trebuință, va vizita depozitul nostru, sau ne va scrie, pentru a-i trimite oferta noastră de marfă. Firma noastră s'a fondat numai pentru scopul că țărânii să fie bine și avantajosi serviți.